Postrzeganie zjawiska wielokulturowości w krajach monoetnicznych i etnicznie heterogenicznych – podobne czy odmienne?

Katarzyna Andrejuk

Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Postrzeganie zjawiska imigracji a częstotliwość kontaktów z cudzoziemcami i otoczenie instytucjonalne

- Hipoteza kontaktu oraz rola otoczenia instytucjonalnego (Allport 1954); teoria transakcyjna (Deutsch 1954)

- Analizy przemian tożsamości narodowej i zaufania do instytucji państwowych: czynnikiem różnicującym może być wielokulturowy bądź jednokulturowy charakter kraju (McLaren 2015)

Kraje monoetniczne i etnicznie heterogeniczne - wskaźniki

- MIPEX
- Odsetek imigrantów w populacji kraju (ONZ)
- ESS 2014: pytanie o bliskich znajomych wśród osób innej rasy / grupy etnicznej
- ESS 2014: pytanie o częstotliwość kontaktów z osobami innej rasy / grupy etnicznej

	Suma rang	MIPEX 2014 (1-100)	ONZ: % imigrantów w populacji danego kraju	ESS. Osoby innej rasy lub grupy etnicznej – czy ma P. bliskich znajomych? % tak wielu + tak, kilku	ESS. Osoby innej rasy lub grupy etnicznej – jak często ma P. kontakt? % raz w miesiącu lub częściej
Szwecja	**6**	(1) 80	(3) 15,9	(1) 68,8	(1) 93,9
Norwegia	**16**	(4) 69	(5) 13,8	(5) 57,4	(2) 89,2
Szwajcaria	**19**	(12) 46	(1) 28,9	(3) 65,2	(3) 86,1
Niemcy	**25**	(5) 63	(6) 11,9	(10) 52,5	(4) 85,3
Holandia	**26**	(6) 61	(7) 11,7	(8) 55	(5) 84,8
Francja	**26**	(8) 54	(8) 11,6	(2) 66	(8) 81,4
Belgia	**28**	(3) 70	(10) 10,4	(6) 57,3	(9) 81,1
Austria	**31**	(11) 48	(4) 15,7	(9) 54,5	(7) 81,5
Dania	**31**	(7) 59	(11) 9,9	(7) 56	(6) 84,2
Irlandia	**33**	(9) 51	(3) 15,9	(11) 47,7	(10) 78,4
Słowenia	**35**	(11) 48	(9) 11,3	(4) 61,8	(11) 70,8
Estonia	**38**	(10) 49	(2) 16,3	(12) 44,7	(14) 59,8
Finlandia	**39**	(2) 71	(12) 5,4	(13) 39,4	(12) 68,7
Czechy	**53**	(13) 45	(13) 4	(14) 28,2	(13) 63,3
Polska	**58**	(14) 43	(14) 1,7	(15) 19,6	(15) 26,7

	Średnia wartość kategorii 1., 2., 3. i 4.	1. MIPEX 2014 (1-100)	2. ONZ: % imigrantów w populacji danego kraju	3. ESS. Osoby innej rasy lub grupy etnicznej – czy ma P. bliskich znajomych? % tak wielu + tak, kilku	4. ESS. Osoby innej rasy lub grupy etnicznej – jak często ma P. kontakt? % raz w miesiącu lub częściej
Szwecja	**64,6**	80	15,9	68,8	93,9
Norwegia	**57,35**	69	13,8	57,4	89,2
Szwajcaria	**56,55**	46	28,9	65,2	86,1
Belgia	**54,7**	70	10,4	57,3	81,1
Francja	**53,25**	54	11,6	66	81,4
Niemcy	**53,175**	63	11,9	52,5	85,3
Holandia	**53,125**	61	11,7	55	84,8
Dania	**52,275**	59	9,9	56	84,2
Austria	**49,925**	48	15,7	54,5	81,5
Irlandia	**48,25**	51	15,9	47,7	78,4
Słowenia	**47,975**	48	11,3	61,8	70,8
Finlandia	**46,125**	71	5,4	39,4	68,7
Estonia	**42,45**	49	16,3	44,7	59,8
Czechy	**35,125**	45	4	28,2	63,3
Polska	**22,75**	43	1,7	19,6	26,7

Wymiary wielokulturowości

- Wymiary wielokulturowości: demograficzno-deskryptywny; polityczny; ideologiczny (Inglis 1996)

- ESS 2014: Postrzeganie zjawiska wielokulturowości w wymiarze poznawczo – deskryptywnym; normatywnym; praktyk społecznych

Wymiar praktyk społecznych

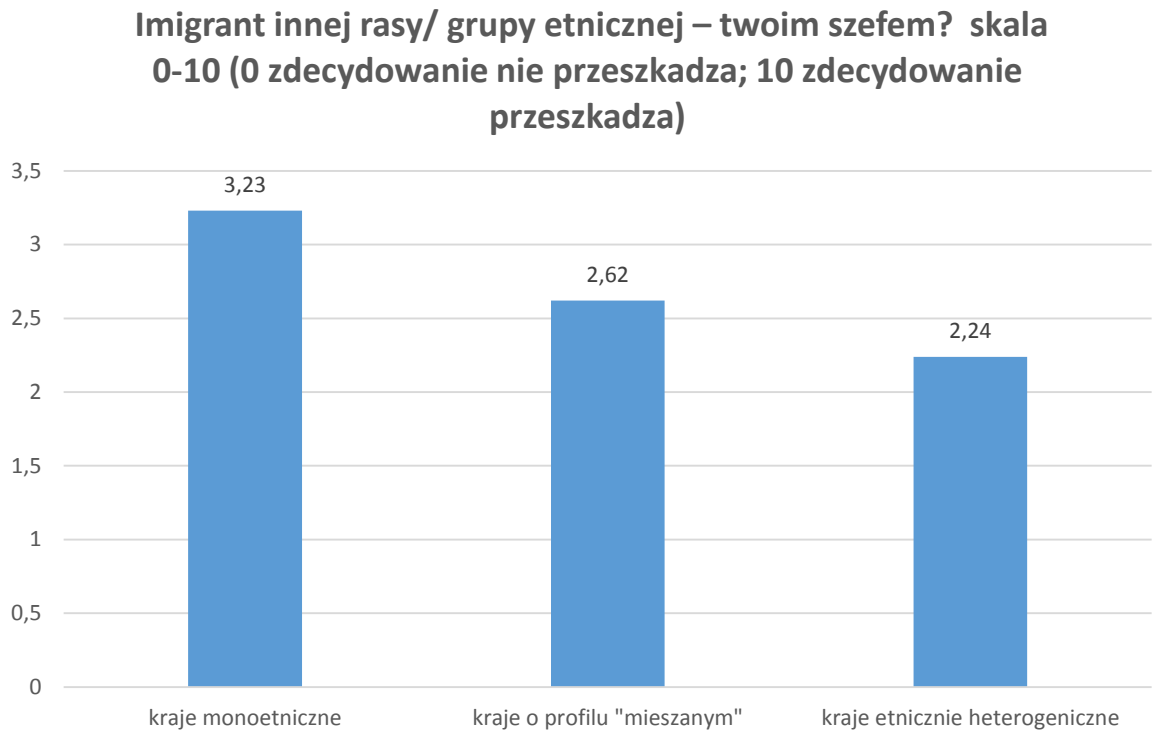

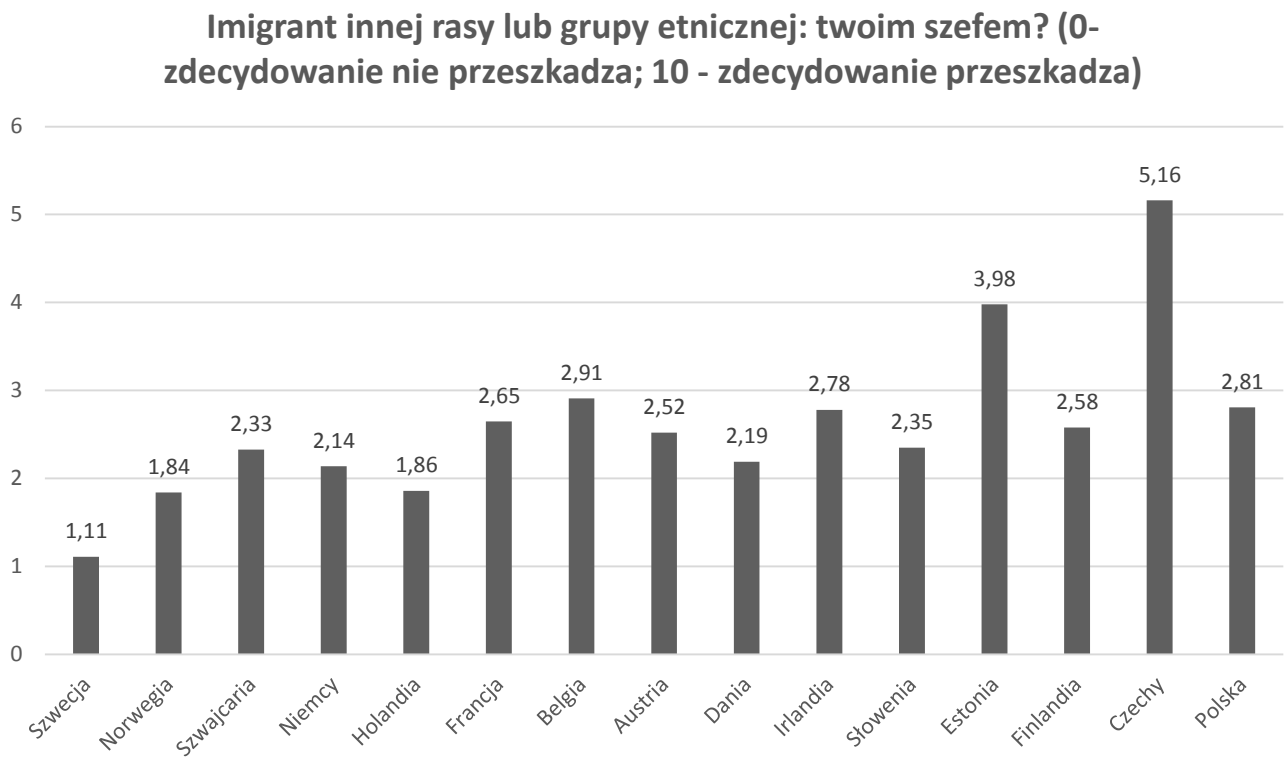

Wymiar praktyk społecznych

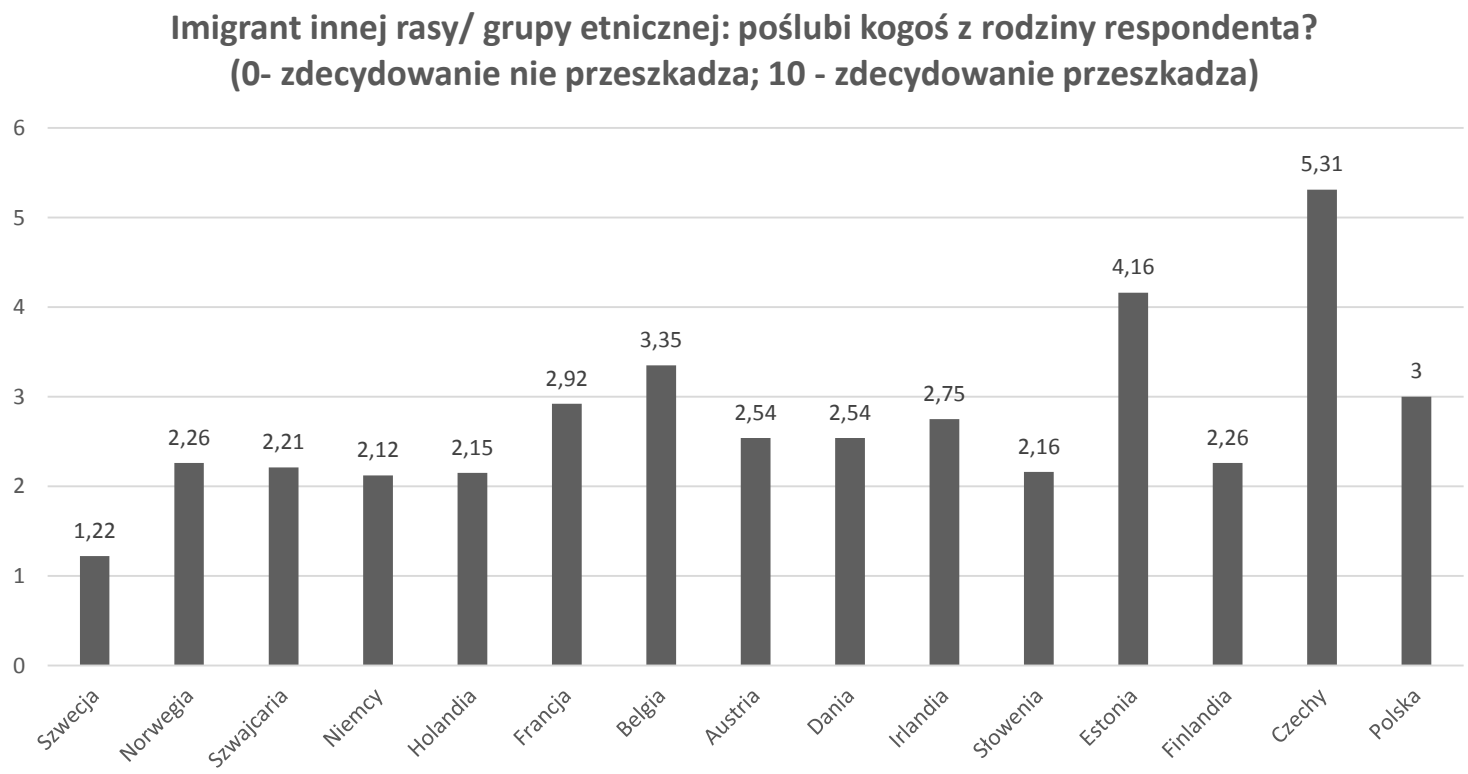

Wymiar poznawczo-deskryptywny

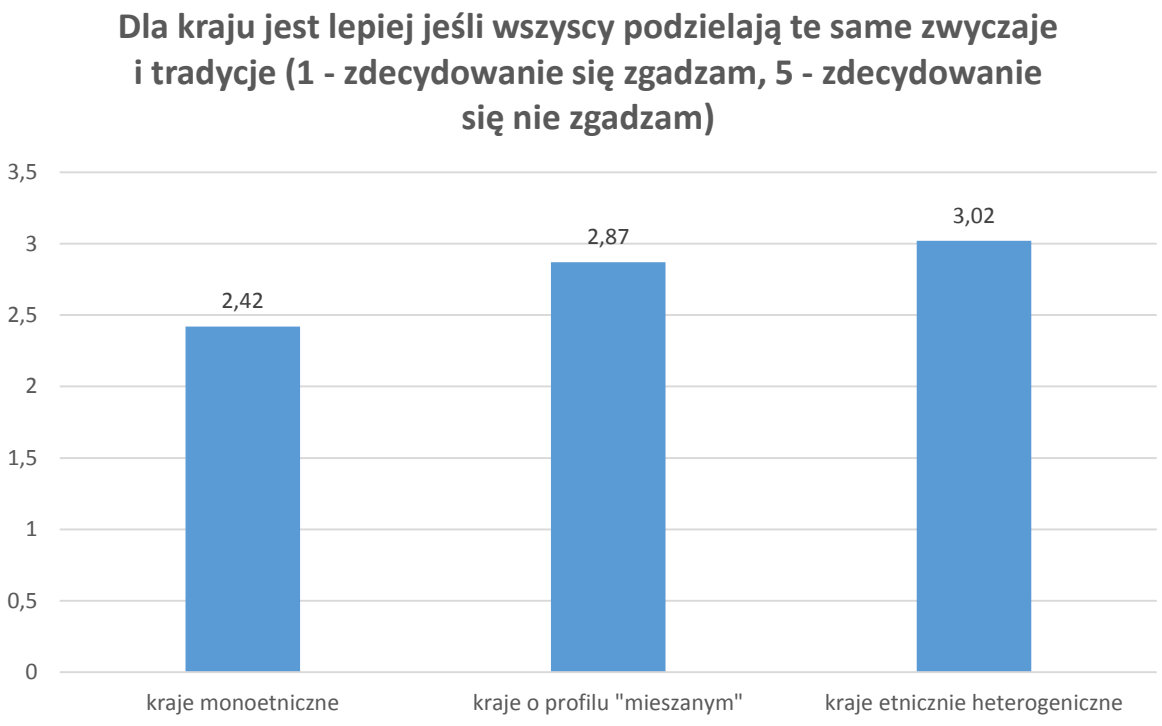

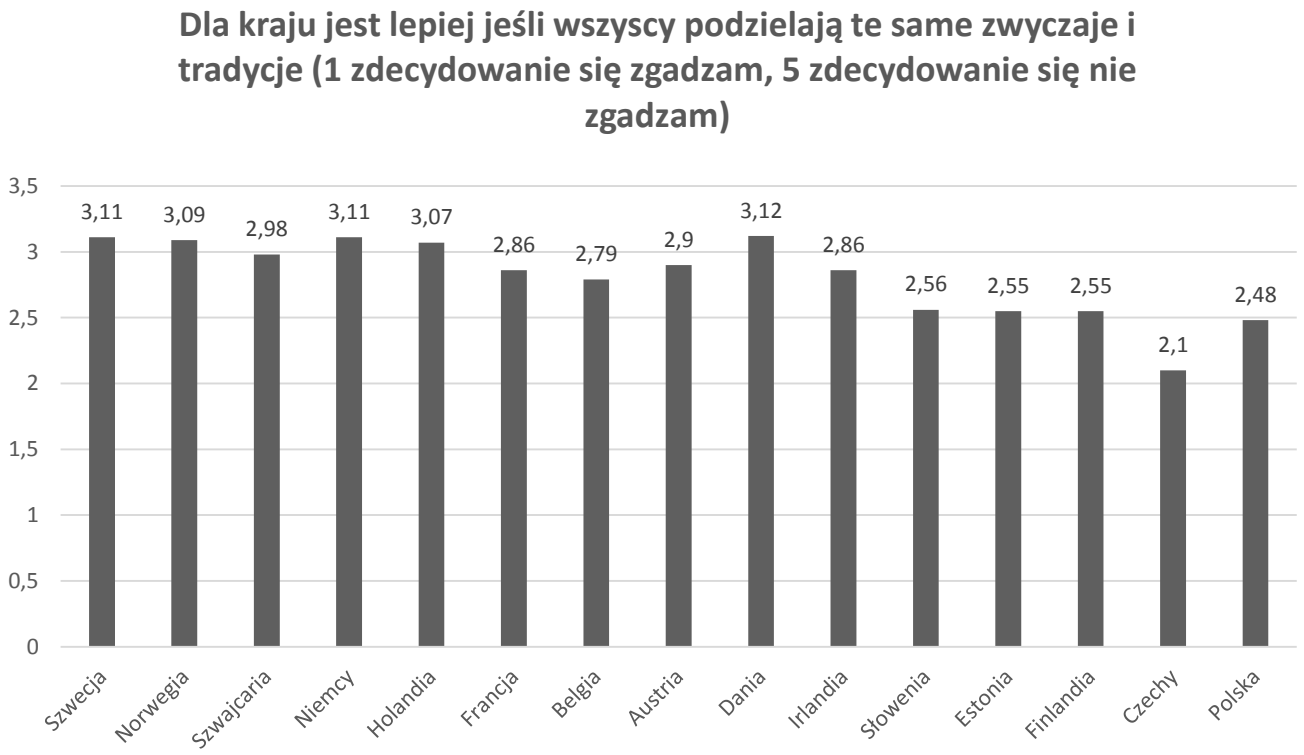

Wymiar poznawczo - deskryptywny

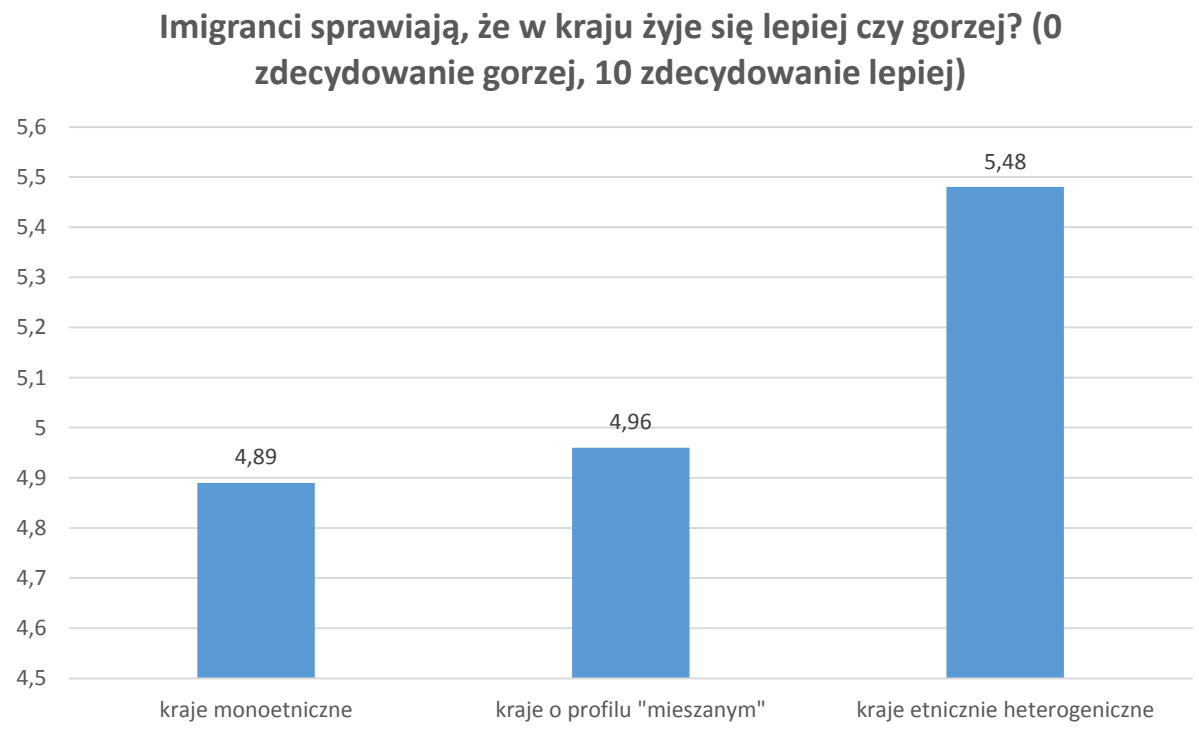

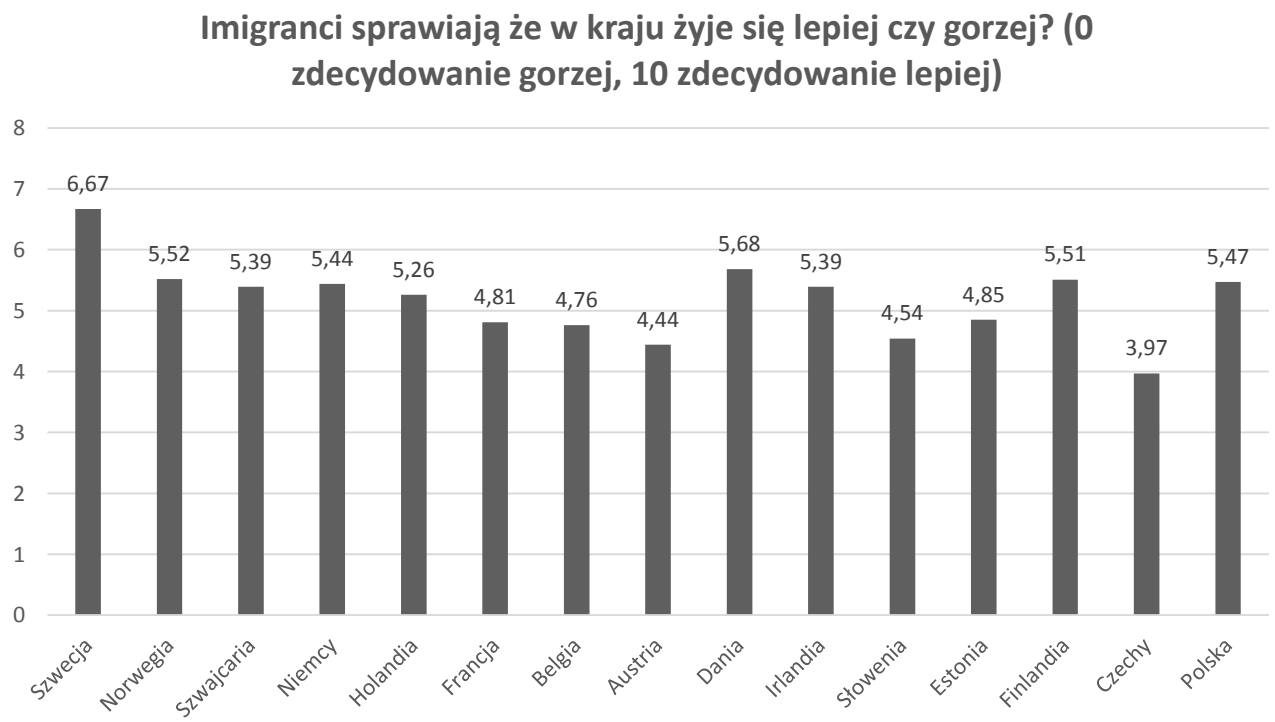

Wymiar normatywny

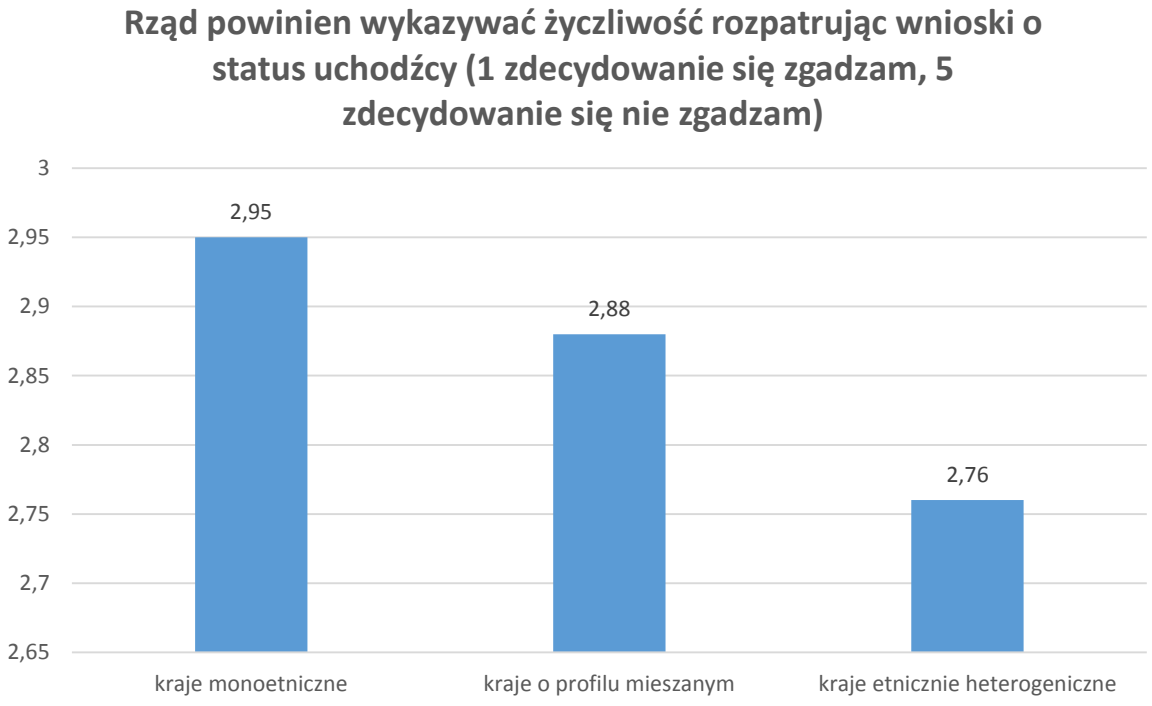

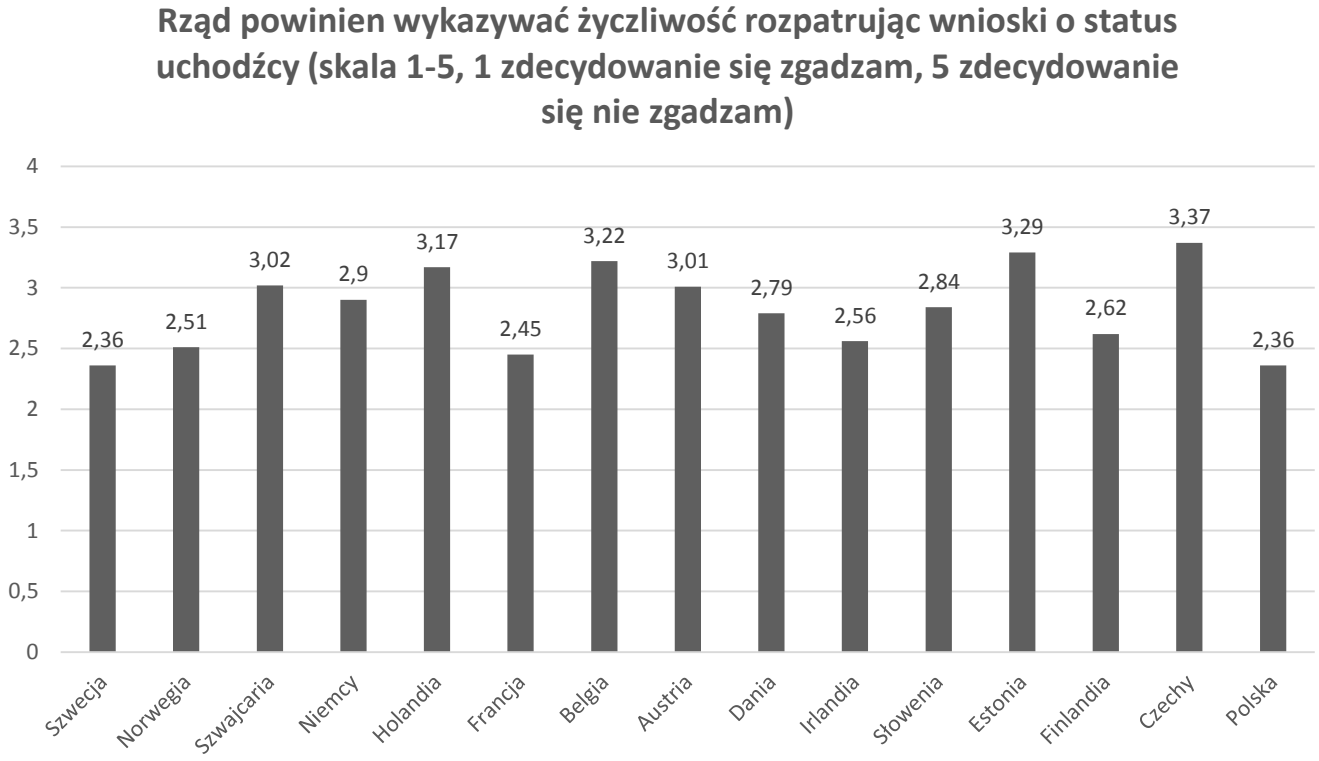

Wymiar normatywny

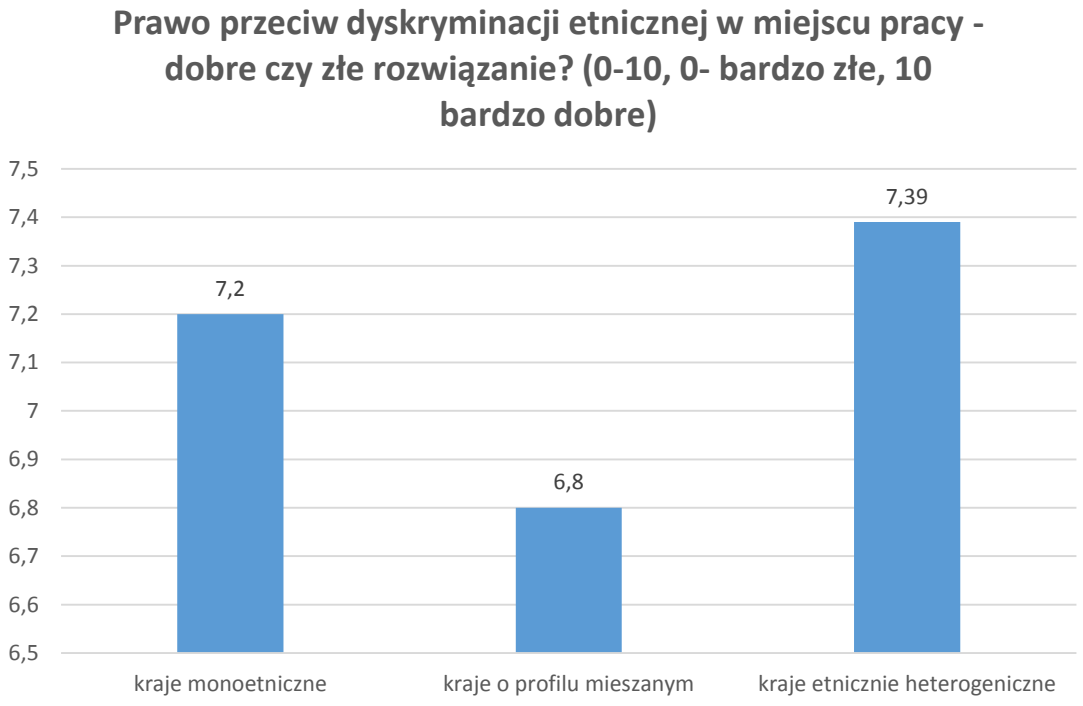

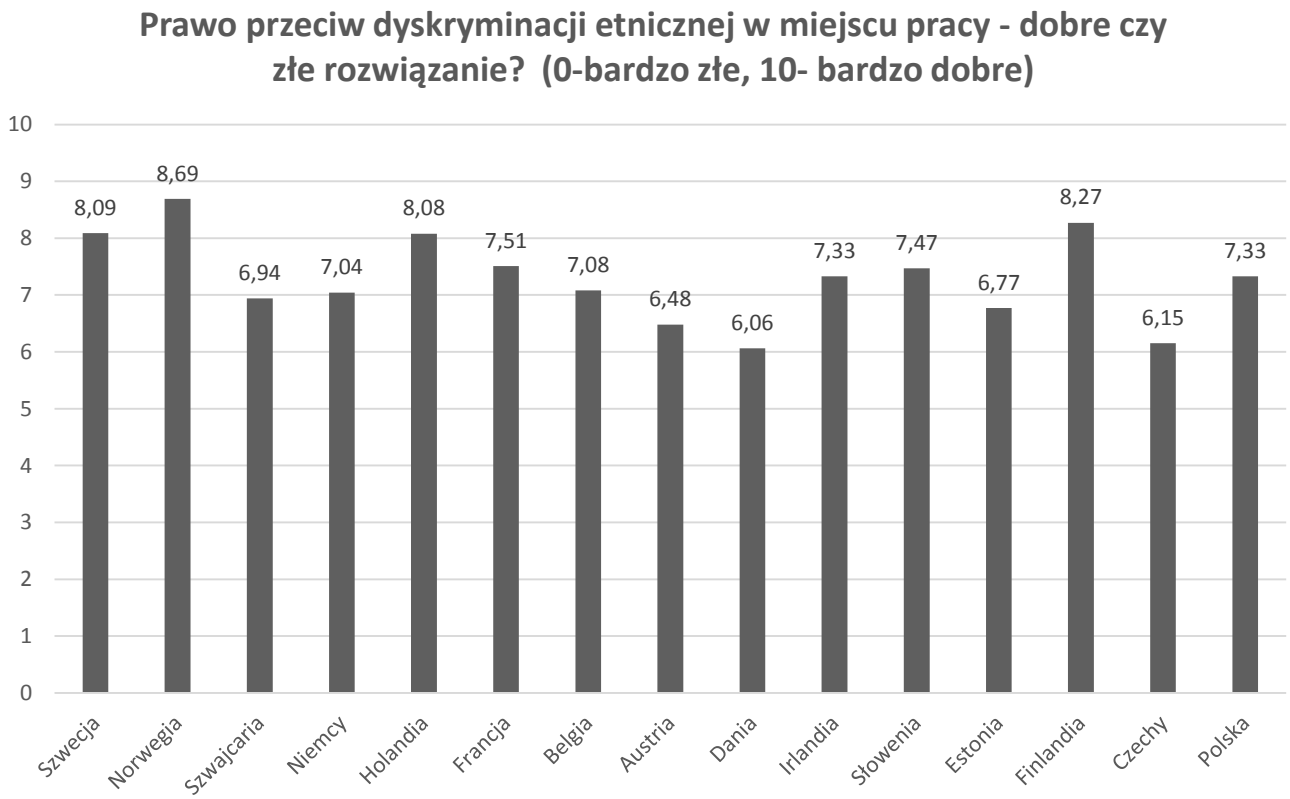

Zgoda na imigranta w rodzinie (0- zdecydowanie się zgadzam; 10 - zdecydowanie się nie zgadzam)

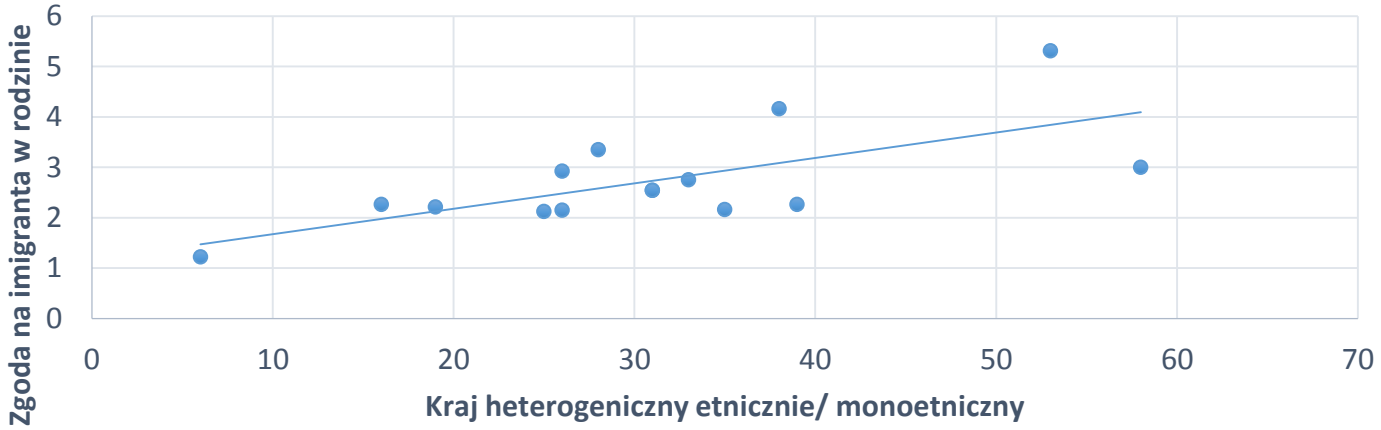

Zgoda na szefa-imigranta (0- zdecydowanie się zgadzam; 10 - zdecydowanie się nie zgadzam)

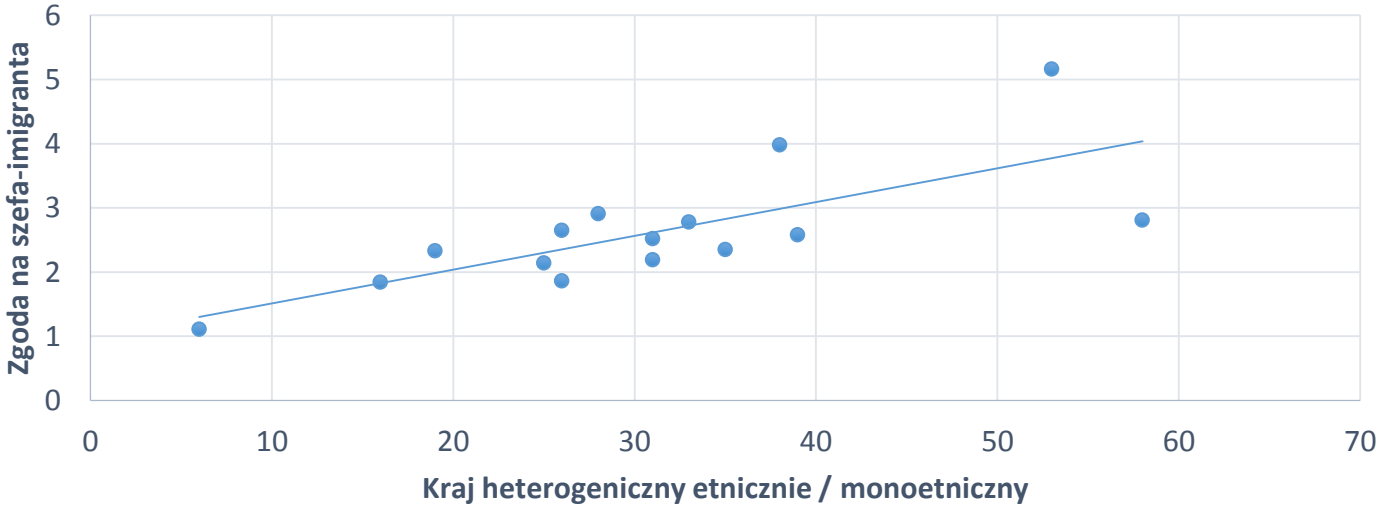

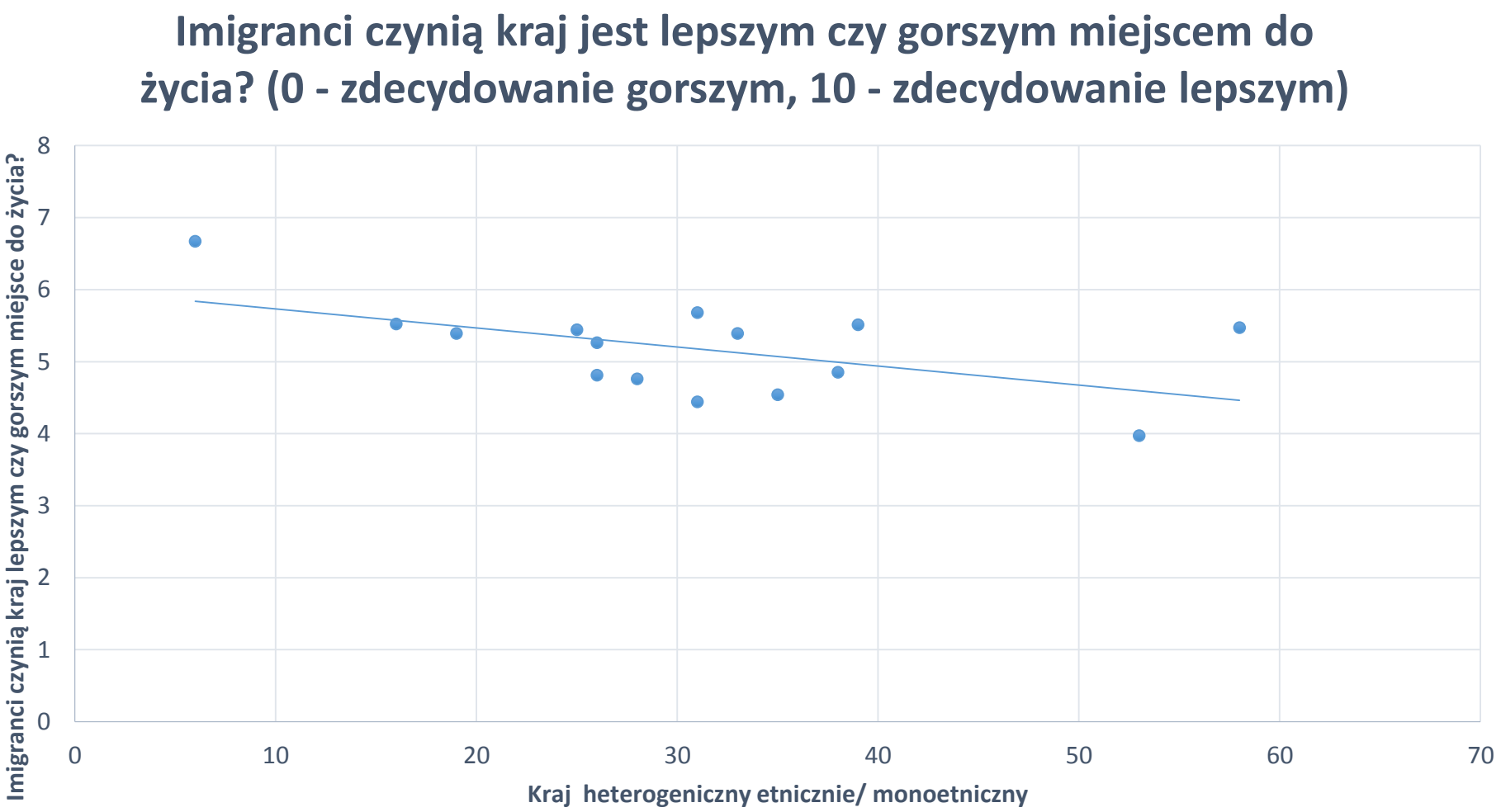
Imigranci czynią kraj jest lepszym czy gorszym miejscem do życia? (0 - zdecydowanie gorszym, 10 - zdecydowanie lepszym)
Imigranci czynią kraj lepszym czy gorszym miejsce do życia?
0
1
2
3
4
5
6
7
8
0
10
20
30
40
50
60
70
Kraj heterogeniczny etnicznie/ monoetniczny

Podsumowanie

- **Bardziej pozytywne postawy wobec imigracji – mieszkańcy krajów etnicznie heterogenicznych, w których prowadzi się liberalną politykę przyjmowania i adaptacji cudzoziemców**
- różnice w wymiarze praktyk społecznych: większa akceptacja imigranta - szefa oraz imigranta w rodzinie w krajach etnicznie zróżnicowanych niż w krajach monoetnicznych
- różnice w wymiarze poznawczo-deskryptywnym: większy sprzeciw wobec poglądu, że w kraju wszyscy powinni mieć takie same zwyczaje i tradycje
- różnice w wymiarze normatywnym: większa akceptacja życzliwej polityki azylowej oraz prawa przeciw dyskryminacji w miejscu pracy

Serdeczne podziękowania dla **dr Zbigniewa Karpińskiego oraz dr Dariusza Przybysza** z Zespołu Badań Struktury Społecznej IFiS PAN za wiele cennych uwag i wskazówek podczas przygotowywania tego materiału